MAREC
2004

UNIVERZA V LJUBLJANI
FILOZOFSKA FAKULTETA
ODDELEK ZA ETNOLOGIJO
IN KULTURNO ANTROPOLOGIJO
9946 / 4 2004

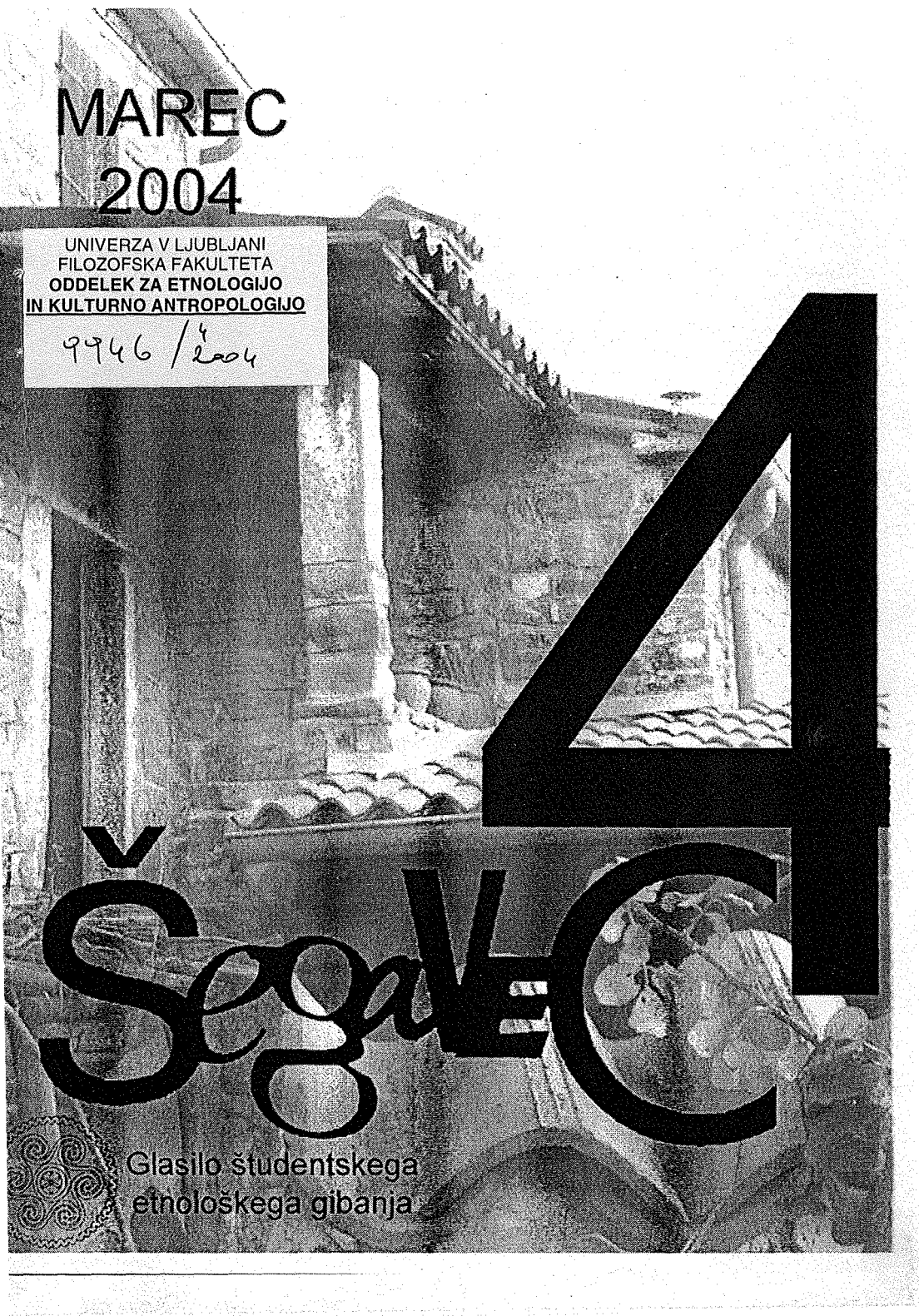

4

ŠegaVEC

Glasilo študentskega
etnološkega gibanja

KAZALO

Uvodnik....3

Intervju....4

Etnologi in folklorne skupine....7

Novomeščani imamo spet svoj pustni ples....11

Utrinek s potepanja po Mjanmaru....12

Študijska izmenjava na Dunaju in (ne)znanje jezika....14

Terenske vaje....16

Vabilo....19

OHK - Etnologija in kult. antropol.
PerSl
ŠEGAVEC
(2004) 4
9946
39
45000014582,4
UNIVERZA V LJUBLJANI - FF
COBISS

UVODNIK

Spoštovane kolegice in kolegi,
dragi bralci!

Pred vami je četrta številka Šegavca, glasila Študentskega etnološkega gibanja. Študijske počitnice so že davno minile in že krepko smo zakorakali v nov semester. V našem glasilu pa vam predstavljamo vtise naših študentk, ki so se potepale po svetu. Nekatere so pridno študirale na tujih univerzah, druge pa so izkoristile januar in februar za preživljanje sproščenih počitnic.
Šegavec vam prinaša tudi dva zanimiva intervjuja, ki obravnavata dogajanje na Bližnjem vzhodu. Kolegica Luna Jurančič Šribar se je pogovarjala s pripadnikoma judovske in palestinske skupnosti, ki sta predstavila vsak svoj pogled na nestrpnost med Palestinci in Izraelci.
Bojan Knific piše o folklornih skupinah in etnologih, ki premalokrat aktivno z nasveti sodelujejo pri delovanju folklornih skupin. V svojem članku opozori, da je to ena od zaposlitvenih možnosti etnologov in kulturnih antropologov, ki jo je potrebno izkoristiti. Etnolog, njegovo delo in njegove zaposlitvene možnosti pa bo tema okrogle mize, ki bo potekala v petek, 9. aprila 2004, na Ptuju. Na okrogli mizi, ki jo organizira ŠEG v okviru Dneva etnologije, bomo z gosti in študenti govorili o zaposlovanju etnologov, etnologiji v osnovni šoli in popularizaciji naše vede nasploh. Zato Vas vljudno vabimo, da se nam pridružite in soustvarite zanimiv dan.

Tadej Pungartnik
glavni urednik

Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani Oddelek za etnologijo in kulturno antropologijo
Inv. št. 14582
Sign. 9946/2004

INTERVJU

Razmere na Bližnjem vzhodu že dolgo ter čedalje bolj vzbujajo pozornost javnosti. Zlasti v zadnjih letih, ko je terorizem postal tako aktualna tema, lahko o bombnih atentatih Palestincev poslušamo po poročilih vsak dan. Za nekatere so to teroristi, za druge spet junaki, borci za svobodo. Mnenja so torej deljena, pomembno pa je prisluhniti obema stranema. Svoj pogled sta v intervjuju predstavila Palestinec Vael Hanuna in Izraelec Zeev Elron.

Vael Hanuna se je rodil leta 1970 v Siriji. Njegov oče je Palestinec, mati Slovenka. Maturiral je v Siriji, leta 1988 je zaradi tamkajšnjih razmer prišel v Slovenijo. Po izobrazbi je naravoslovni matematični tehnik, tu pa bi rad nadaljeval s študijem radiologije.

Zanima me predvsem vaše stališče o palestinskih samomorilskih atentatorjih ...

Kot prvo jih ne bi imenoval atentatorji.

Tudi teroristi za vas ni pravi termin?

Tudi ne. Ne označujem jih tako enostransko negativno. Potrebno je malo bolj razmisliti, zakaj sploh to počnejo. Tudi za nas življenje ni tako poceni. Vsi podcenjujejo naše življenje.

Kaj mislite je glavni vzrok teh dejanj?

Brezupnost. Ti ljudje so dejansko že 55 let okupirani. Ti ljudje ne živijo. Nimajo prihodnosti, nimajo šole. Imajo sto dni šole na leto ali še manj. Ves čas so pod pritiskom. Njihove življenjske potrebe so minimalno izpolnjene ali pa sploh ne. Nimajo vode ne elektrike.

Kako bi torej poimenovali te ljudi, ki gredo in se razstrelijo v imenu svobode?

Obupanci in maščevalci. Oni se maščujejo. V Palestini ni družine, ki ne bi imela kakšnega ubitega ali zaprtega člana. Zaprti so po dvajset, trideset let. Meni so izraelski vojaki ubili strica.

Kako bi na kratko opisali palestinsko-izraelski konflikt?

To sploh ni palestinsko-izraelski konflikt, temveč palestinsko-svetovni konflikt. Dejansko je tako že od takrat, ko je bila v Palestini angleška kolonija. Židovski lobi je imel moč v svetovni politiki. Imeli so denar povsod. Belford, angleški predsednik vlade, je obljubil, da bodo Palestino zavzeli Židje, ko Angleži odidejo.

Kaj je glavno sporočilo teh ljudi, ki se razstrelijo?

Hočejo pokazati, da je to, kar se dogaja, alarmantno. Hočejo opozoriti svetovno javnost, da obstajajo. Svet naj začne razmišljati, zakaj Palestinci to počnejo. Ne pa, da jih samo okličejo za teroriste. Kaj pa delajo Izraelci? Ali se kdo sprašuje to? Vsak dan v povprečju umrejo trije Palestinci. Ali svet sliši za to?

In kdo je po vašem odgovoren za takšno izkrivljanje informacij?

Predvsem mediji. Veliko medijev je v židovskih rokah. Posedujejo kapital in medije. V Sloveniji je edina, ki za moje pojme kaže objektivno sliko, Barbara Šurk, novinarka Dela. Ona poroča iz Palestine. Piše čez Izraelce in Arabce. Razume, zakaj mučeniki, tako jih imenujejo Arabci, to počnejo. Dejansko nimajo življenja.

Zakaj, mislite, se je v zadnjih letih

povečalo število ženskih mučenic?
Na to ne znam natančno odgovoriti. Mogoce zato, ker prej vloga ženske ni bila tako izrazita. Zdaj se malo odpira. Pri nas se moški obnašajo do žensk bolj zaščitniško, kot se moški v Evropi. Zadnje čase pa ženske dobivajo večjo vlogo v družbi. Vendar kako naj se razvija družba, ki je z vseh strani tako zatirana?

V kakšni meri ima na islamske mučenike vpliv religija?
Absolutno ima vpliv. Nobena religija, vključno z islamom, sicer ne odobrava ubijanja. V Koranu pa je zapisano, da se moramo, če smo napadeni, braniti. Boriti se moraš za svoje ozemlje.

Ali stojijo za atentati organizacije?
Ne. Vsak Palestinec se sam odloči za to dejanje. Če poznaš arabsko mentaliteto, ugotoviš, da so med njimi le redki posamezniki, ki bi šli v smrt po ukazu. Res pa je, da organizacije, kot so npr. Hamas, Džihad, po smrti mučenika nudijo denarno pomoč njegovi družini. Naslednji dan namrec pridejo izraelski vojaki in jim porušijo hišo.

Kako bi opredelil džihad? Mediji ga označujejo kot sveto vojno.
Džihad ni ubijanje in širjenje islama z ubijanjem. Ne gre za širitev vere. To je predvsem izobraževanje na poti, da postaneš močnejši, boljši, svobodnejši. V primeru, da si napaden, pa je džihad obramba.

Ali mislite, da je spor med Palestinci in Izraelci mogoče rešiti po mirni poti?
Ja, vendar mora biti to svetovna volja. Pravično mora biti za oboje, Palestince in Izraelce, saj smo bratranci. Lahko bi živeli skupaj, vendar z veliko truda in z izbrisanjem izraelske in svetovne arogance.

Kakšno se vam zdi poročanje slovenskih medijev o palestinskih razmerah?
Slovenski mediji so zelo neobjektivni. Poročila dobivajo od Reuterja, CNN-a, Američanov skratka. Pri slovenskih medijih je tako, Palestinci so teroristi, Židje pa ubogi in živijo pod terorjem. Veš, kaj je zanimivo? Prej so bili teroristi Palestinci, zdaj pa se je vse sprevrglo v islamski terorizem. Samo, da zaslišiš islam, aha, terorizem.

Torej vi tako imenovanega svetovnega boja za islam ne bi povezovali s Palestinci?
Nikakor ne. Palestinci se borijo zase, za svoj kos zemlje. Tu ne gre za širjenje religije.

Zeev Elron je tridesetleten Izraelec. Živi v Jeruzalemu in dela doktorat iz zgodovine. Slovenijo je obiskal že trikrat, saj je njegova punca Slovenka.

Ali palestinske samomorilske atentatorje oznacujete za teroriste?
Da, seveda.

Kaj, mislite, je glavni vzrok njihovih dejanj?
Upoštevati je potrebno tako osebne kot tudi politične razloge teh mladih ljudi, ki gredo in se razstrelijo. Kot osebne razloge bi izpostavil na primer smrt kakšnega družinskega člana, včasih hočejo tako ali tako umreti in v atentatu vidijo priložnost, da s smrtjo postanejo še slavni. Primer osebnega motiva so tudi mlade palestinske atentatorke, katerih število je naraslo v zadnjih letih.

INTERVJU

Ta dekleta naj bi osramotila družino. Vedo, da bi jih družina ubila, zato raje gredo in zabodejo izraelskega vojaka ali se razstrelijo. Tako izberejo častno smrt, da jim ni treba umreti v sramoti. Nadalje bi omenil nacionalizem, politične razloge. Organizacije kot Hamas in islamski Džihad pošljejo ljudi, da se razstrelijo v imenu višjih ciljev.

Torej so v večini primerov v ozadju organizacije?

Ne poznam statistike, ampak bombe ne moreš kupiti kar v trgovini. Bombni napad terja zelo kompleksno organizacijo. Strokovnjak ti mora sestaviti bombo, za dele je potreben denar. Potem ti mora nekdo določiti tarčo, nekdo ponarediti dokumente, da prideš mimo kontrol. To zahteva celo operacijo, ni hipna odločitev. Vsi atentatorji so bili poslani s strani organizacij.

Kako bi na kratko opisali palestinsko-izraelski konflikt?

To je nacionalni boj med dvema narodoma, ki čutita, da je ista država njihova.

Kako izraelski mediji komentirajo atentate?

Ne komentirajo kaj dosti, le pokažejo dejstva. Ta so očitna. Lahko vidiš dele ljudi, ki ležijo naokoli. Nobene potrebe ni, da bi še posebej označevali atentatorje za slabe.

Ali menite, da je spor med Palestinci in Izraelci mogoče rešiti po mirni poti?

Ne. Prav tako ne vidim nasilne rešitve.

Torej rešitve sploh ne vidite?

Ne, ne vidim. Lahko pa seveda upam, da obstaja.

Ali bi lahko prijateljevali s Palestincem/-ko?

V tej situaciji bi bilo problematično. Težko je biti nepolitičen. Poznam sicer ljudi, ki so bili prijatelji, vendar so ta prijateljstva v zadnjih treh, štirih letih postala problematična.

Kaj bi lahko zaustavilo atentatorje?

Mislim, da jih lahko zaustavijo le Palestinci sami. Če se vlada odloči, da je v njenem interesu, da jih ustavijo, bodo to tudi storili. Vendar jih sedaj celo spodbujajo. Nobena druga država, ne Izrael ne Američani, jih ne more ustaviti. To lahko storijo le sami.

Ali bi bilo mogoče, da bi Izraelci in Palestinci živeli skupaj?

Mislim, da ni mogoče. Separacija je edina prava rešitev. Podpiram tudi zid, ki smo ga zgradili, menim le, da ni na pravem mestu. Naj imajo Židje svojo stran in Palestinci svojo.

Luna Jurančič - Šribar

ETNOLOGI IN FOLKLORNE SKUPINE

Na Slovenskem danes deluje približno petsto folklornih skupin, ki poustvarjajo pretežno slovenske ljudske plese, v svoj program pa vnašajo tudi druge elemente naše duhovne, materialne in socialne kulture. Predstavljajo neko povezavo med preteklostjo in sedanjostjo, saj v sodobnost na odrsko prirejen način prenašajo izročilo, ki v primarnem okolju večinoma ne živi več.

Sam se z aktivnostmi v folklornih skupinah ukvarjam več kot dvajset let. Velika vpetost v poustvarjalnost na folklornem področju in želja po natančnejšem poznavanju kulture in načina življenja ljudi v preteklosti sta me pripeljali do študija etnologije in kulturne antropologije. Vedno se mi je namreč zdelo, da mora vodja folklorne skupine za uspešno delo v sedanjosti dobro poznati kulturo in način življenja ljudi v preteklosti, ta znanja pa je bilo po mojem mnenju mogoče pridobiti prav na Oddelku za etnologijo in kulturno antropologijo. V okviru vprašanj o prisotnosti etnologov na različnih področjih življenja in pa v okviru mojih prepričanj o potrebnosti povezovanja etnologov in folklornih skupin me je zanimalo, koliko se etnologi dejansko vključujejo v različne dejavnosti na folklornem področju.

Osrednja slovenska institucija, ki usmerja delovanje ljubiteljskih kulturnih društev na Slovenskem, je Javni sklad RS za kulturne dejavnosti (v nadaljevanju Javni sklad), kjer v okviru folklorne dejavnosti potekajo različne aktivnosti, s katerimi se poskuša spodbujati kvalitetno prenašanje elementov dediščine v sodobnost. Po mojem trdnem prepricanju bi znanje, ki ga etnologi in kulturni antropologi pridobimo v času študija, lahko koristilo mnogim ljubiteljskim kulturnim skupinam, vprašanje pa je, če jim ga znamo ponuditi oziroma če ga je dovolj, da bi ga lahko tudi tržili. S povečanjem števila diplomantov na oddelku za etnologijo in kulturno antropologijo se zmanjšujejo možnosti za zaposlovanje na »klasičnih« etnoloških delovnih mestih in prav zaradi tega si bomo morali etnologi zagotoviti stalna delovna mesta ali pa vsaj začasne zaslužke tudi drugje. Možnosti za trženje znanj in sposobnosti so tudi na področju ljubiteljske kulture.

Javni sklad v zvezi z usmerjanjem folklorne dejavnosti najaktivneje sodeluje z Glasbeno-narodopisnim inštitutom. Zlasti večdesetletno sodelovanje z etnokoreologom Mirkom Ramovšem, ki predava in vodi praktične delavnice na številnih izobraževanjih za vodje in člane folklornih skupin, sproža rezultate, ki jim pomembno vlogo priznava tudi stroka[1]. Druga oseba, ki je pomembno zaznamovala predvsem odrski izgled folklornih skupin je

[1]Glej npr.: Janez Bogataj, Sto srečanj z dediščino, Ljubljana 1992, str. 364.

etnologinja Marija Makarovič, ki je z načrtnim delom preoblikovala kostumsko podobo številnih folklornih skupin na Slovenskem, z izdajo knjižnih del in predavanji na seminarjih o pomenu kostumov pri ustreznem poustvarjanju plesne in glasbene dediščine pa je ozavestila vodje večino folklornih skupin na Slovenskem.

Če želi biti človek danes uspešen vodja folklorne skupine, potem mora teoretično in praktično dobro poznati slovenske ljudske plese, pesmi in viže, poznati mora gledališke, scenske in kostumske zakonitosti, poleg vsega tega pa mora imeti ustrezen občutek za ljudi, ki sploh želijo biti vključeni v folklorne skupine. Vseh teh znanj v rednem izobraževanju ni mogoce dobiti. Zato Javni sklad organizira razne seminarje, ki potrebna znanja ponujajo. Kljub prizadevanjem Javnega sklada in številnim izobraževanjem, ki jih le-ta organizira, pa je znanje večine vodij slovenskih folklornih skupine še vedno dokaj skromno. Za kvalitetno delo pogosto potrebujejo strokovno pomoč, ki jo ob poznavanju razmer na folklornem področju lahko ponudi le etnolog.

Da pa bi spoznal, kako so (ali smo) etnologi vpeti v delo folklornih skupin, sem med nekaterimi študenti in diplomanti etnologije, ki so se v preteklosti ali pa se še danes ukvarjajo s folklorno dejavnostjo, naredil krajšo anketo, ki je dala kar zanimive odgovore. Med anketiranci so bili štirje taki, ki so diplomirali pred leti (1989, 1999, 2001), in dva, ki še študirata. Štirje od anketirancev trenutno niso aktivni v folklornih skupinah, eden vodi odraslo folklorno skupino in v njej tudi pleše, zadnji pa vodi dve odrasli skupini. V folklornih skupinah imajo vsi že več kot pet let staža, nekateri tudi več kot petnajst.

Vzroki za prenehanje aktivnega delovanja v skupinah so različni in se pri tistih, ki so študirali etnologijo, ne razlikujejo od tistih, ki tega niso študirali. Na prvem mestu je pomanjkanje časa in zasedenost z drugimi aktivnostmi, vzrok za prenehanje pa je lahko tudi nerazumevanje s politiko določenega vodstva.

Na vprašanje, če študij etnologije omogoča kvalitetnejše delo v folklorni skupini, so vsi odgovorili pritrdilno, čeprav dva anketiranca, ki sta odgovorila z »da, delno[2]«, dajeta slutiti, da v času študija pridobljeno znanje le ni tako »uporabno« za delo v folklorni skupini, kot se vsaj meni včasih zdi. Študij etnologije po mnenju enega izmed anketirancev omogoča »kvalitetnejše delo znotraj skupine, tako pri samem rednem programu skupine (ples, petje), razumevanju plesnega in pevskega ozadja, kot pri delu v garderobi, še zlasti pa v pogledu naše stroke na delovanje folklornih skupin.« Eden od

[2] V narekovajih navajam izjave posameznih anketirancev, zaradi želje po anonimnosti pa imen ne navajam. Navedbe v narekovajih pišem v 1. osebi moškega spola. Izjave so shranjene v mojem arhivu.

diplomantov, ki je študij zaključil pred več kot desetimi leti, pravi, da takrat še ni imel ustreznih izkušenj, na podlagi katerih bi pridobljeno znanje uporabil v folklorni dejavnosti: »Moja pričakovanja in stopnja razvitosti folklorne dejavnosti se nista ujemali.«

Še preden sem sam začel študirati na oddelku za etnologijo in kulturno antropologijo, sem v »folklornih krogih« večkrat slišal očitke, da profesorji ne odobravajo sodelovanje študentov v folklornih skupinah, zaradi česar naj študentje niti ne bi upali priznati, da so člani kakšne folklorne skupine. Če je kdaj obstajal tak pogled na delovanje etnologov v folklornih skupinah, potem lahko rečem, da so se stvari sedaj bistveno spremenile. Zdi se mi, da lahko danes vsak brez bojazni prizna, da je član folklorne skupine, nekateri profesorji pa tovrstne aktivnosti tudi javno spodbujajo.

Odgovori anketirancev na vprašanje, če je študij etnologije spodbujal ali zaviral njihovo delovanje v folklornih skupinah, so bili dokaj različni. Večina meni, da študij spodbuja delovanje na folklornem področju. »Napeljal me je na razmišljanje o naravi duhovne kulture, pojava folklorizma in podobnih vprašanj. Lahko bi rekel, da sem v praksi preverjal na faksu razloženo teorijo. In obratno: naučeno teorijo sem poskušal spraviti v prakso.« Znanja, pridobljena v času izobraževanja, pa deloma tudi zavirajo ustvarjanje v folklornih skupinah: »Zaradi 'poklicne deformacije' sem ostajal omejen ... Nisem si upal biti 'pogumen' in drzen v postavitvah.« Pri spravljanju teorije v prakso občasno prihaja do negativnih reakcij pri vodjih skupin, kjer etnologi plešejo. Le-ti se lahko počutijo ogrožene in ne razumejo, da znanje, ki ga prinaša etnolog, lahko koristi pri razvoju vsake skupine.

Študentje etnologije ob študiju spoznavajo pomen folklornih in drugih sorodnih skupin, ki jih lahko umestimo na področje folklorizma, in zato se njihov odnos do tega pojava v času študija vsaj delno spremeni. »Moj odnos do folklornih skupin se je delno spremenil. Začel sem razlikovati med različnimi pristopi predstavljanja 'materiala' na odru. Zavedam se relativnosti dediščine, ki jo predstavljamo kot tipiko, avtentičnost nekega okolja.« »Na folklorne skupine začneš gledati z druge strani.« »Študij etnologije omogoča, da na pojav gledaš drugace kot člani, ki niso študirali; poznaš pogled s strani stroke.«

Dejavnost folklornih skupin nekdanji in sedanji člani skupin, ki so študirali etnologijo, ne spremljajo tako pogosto, kot bi morda lahko pričakovali. Da dokaj redno spremlja aktivnosti folklornih skupin, je priznal le en od anketirancev, ki tudi sam vodi folklorno skupino, drugi nastope spremlja občasno, ostali pa nastope folklornih skupin sploh ne spremljajo. »Nastope spremljam na srečanjih folklornih skupin.« »Spremljam večje nastope, zlasti letne koncerte nekaterih folklornih skupin, sicer pa bistveno manj kot včasih, ko sem redno hodil na letne nastope in

srečanja folklornih skupin.«

Če anketiranci ne spremljajo nastopov in drugih aktivnosti folklornih skupin, seveda ne morejo ocenjevati, kakšno je stanje na tem področju v sodobnosti, a vendarle vsaj odgovori tistih, ki situacijo poznajo: »Zdi se mi, da se današnje stanje na področju delovanja folklornih skupin izboljšuje. Velike zasluge gre pripisati organiziranemu izobraževanju na tem področju. Določene folklorne skupine so 'napredovale' oz. napredujejo, ne samo v plesni tehniki, temveč predvsem v načinu razmišljanja ... Po drugi strani pa deluje tudi veliko skupin, za katere bi lahko rekli, da s svojim delovanjem delajo več škode kot koristi.«

Etnologi bi na področju delovanja folklornih skupin po mojem mnenju lahko storili več, kot delamo danes in kot je razvidno iz odgovorov ankete. Najprej je seveda potrebno pokazati določena znanja in sposobnosti ter kakšen projekt realizirati v smislu ljubiteljske dejavnosti (in brezplačnega svetovanja). Ne dvomim, da bi se ob uspešnem delu na folklornem področju v Sloveniji našle tržne niše, ki bi jih etnologi lahko izkoristili. Načrtovanje in izdelovanje kostumov za folklorne skupine je že eno izmed podrocij, ki je tržno zanimivo; možnosti so pri pripravi izobraževalnih oblik; pri pripravi festivalov, raziskavah terena ipd.

Če teh izzivov ne bomo sprejeli etnologi, jih bodo pa drugi. In spet bomo tarnali nad tem, da delo ni opravljeno tako, kot bi bilo, če bi ga opravili etnologi.

Bojan Knific

NOVOMEŠČANI IMAMO SPET SVOJ PUSTNI PLES!

V preteklosti je bila maškarada prireditev, pri kateri je sodelovalo veliko meščanov. Bila je ena od oblik druženja, ki je dajala ljudem močnejši občutek pripadnosti mestu. Letos je za maškarado v Novem mestu poskrbelo društvo Naprejnazaj, eden izmed idejnih vodij in predsednik društva je uni. dipl. etnolog Mitja Gros. Društvo je bilo ustanovljeno z namenom, da bi razgibali družabno življenje v Novem mestu, saj iz zgodovine vemo, da je bilo le-to nekdaj zelo razvito. Ljudje so imeli smisel za skupnost in so svojo meščansko samozavest izražali skozi različne oblike druženja, kot so različni plesi, plesne vaje, izleti, gledališke predstave, maškarade in podobno. Cilji društva pa so prirejanje in organiziranje različnih oblik družabnih prireditev, tu gre predvsem za izvirne prireditve in za oživitev nekaterih oblik družabnosti, ki so bile v preteklosti dobro sprejete in bile med meščani popularne.

Člani društva smo za letošnji novomeški pustni karneval pripravili pustni ples z živo glasbo (skupina Kontrabant) in zabavnim programom ter z izborom najbolj zanimivih in izvirnih pustnih mask, in sicer v soboto, 21. februarja, v Narodnem domu.Tema letošnje maškarade je bila "Novomeška zgodovina". Imeli smo veliko različnih likov, kot so Rudolf, Kelt, Ilir, branjevke, frančiškan, Turek, francoski vojak, sokol Leon ... Na ples je prišlo vsaj sto obiskovalcev, med temi je bilo 90 % kakovostnih mask na omenjeno temo. Najbolj izvirne maske so dobile nagrade, in sicer je prvo nagrado dobila novomeška pomlad, drugo sta prejela otoška grof in grofica, tretjo pa Turki (skupinska maska).

Prireditev je bila namenjena najširšemu krogu prebivalcev Novega mesta, v naše veliko zadovoljstvo pa se je prireditve udeležilo tudi precej starejših meščanov, ki tovrstne prireditve v mestu pogrešajo. Z njo smo želeli prispevati k izboljšanju ponudbe družabnih prireditev v Novem mestu, k oživljanju starega mestnega jedra in nenazadnje k spremembi navade, kot je odhajanje Novomeščanov na tovrstne prireditve v druge kraje. Organizatorji smo bili z udeležbo in vzdušjem na plesu izredno zadovoljni in upamo, da nam bodo glede na letošnji uspeh v prihodnje bolj zaupali in dogodku namenili več sredstev. V pripravah pa je tudi fotografska razstava o pustnih plesih iz leta 1963 in leta 2004.

branjevki

UTRINEK S POTEPANJA PO MJANMARU

Letošnje študijske pocitnice sem se odlocila preživeti namesto med študijsko literaturo v toplejših krajih. Medtem ko se je vecina med vami potila nad knjigami in pridno opravljala izpite, sem jaz odkrivala meni povsem novo in neznano deželo ter njene ljudi. Potepala sem se po Mjanmaru, mnogim verjetno bolj znanem pod imenom Burma. Mjanmar leži v jugovzhodni Aziji. Meji na Indijo, Bangladeš, Kitajsko, Laos in Tajsko. Gre za turisticno dokaj neobiskano državo, kar je bil tudi eden glavnih razlogov, ki je botroval moji odlocitvi za njen obisk. Uraden naziv države je Zveza Mjanmar. Dežela je namrec razdeljena na sedem provinc in sedem držav. Cel Šegavec bi bil premajhen, ce bi hotela zbrati vse vtise in orisati življenje v Mjanmaru. Zato sem se odlocila, da bom v naslednjih par vrsticah predstavila le manjši, a zanimiv utrinek z mojega popotovanja po tej zanimivi in še precej neodkriti deželi.

Ljudstvo Padaung živi ob meji s Tajsko, in sicer v delu, imenovanem država Kajah. To je manjša skupina prebivalcev Mjanmara, ki spada v vecjo skupino Karenov. Padaung pomeni 'dolg vrat', kar je tudi razpoznaven znak te skupine. Padaunške ženske namrec nosijo ovratno okrasje, ki daje ucinek dolgega

vratu. Gre za spiralo, težko okrog 5 kilogramov, ki je bila vcasih zlata, danes pa je najveckrat iz bakra. Deklicam prvic nadenejo obroce pri petih ali šestih letih. Dan obreda tocno doloci vaški šaman. Prva spirala naj bi bila dolga okrog 10 centimetrov. Po dveh ali štirih letih (literatura si pri tem ni enotna) spiralo nadomestijo z višjo. Tako naj bi delali vse do 45. leta. Ti obroci služijo kot okras ter sredstvo za poudarjanje lepote. Padaunška legenda govori, da naj bi prvotno služili obroci kot zašcita pred ugrizom tigrov. Tretja razlaga pa pravi, da naj bi obroce nameščali na vratove žensk zato, da bi bile nezanimive za trgovce s sužnji. Ce ženski odstranijo spiralo, njena glava omahne na eno stran, saj je vrat prešibak, da bi jo držal pokonci. V bistvu ne gre za podaljšanje vratu, ampak obroci postopoma potiskajo dol ramena in rebra, kar daje videz dolgega vratu. Obroce imajo tudi na rokah in nogah.

Podrocje, kjer živi ljudstvo Padaung, bi naj bilo za turiste brez ustreznih dovoljenj in vodica nedostopno. Tako se s padaunškimi ženskami nisem srecala v njihovem naravnem okolju. Jezero Inle leži v državi Shan in ni tako zelo oddaljeno od države Kajah. Gre za eno vecjih turisticnih atrakcij Mjanmara. Tu živi družina petih padaunških žensk. Pravzaprav so last nekega moškega, po vsej verjetnosti domacina. Ne morem zagotovo trditi, ali so sem pribežale kot begunke ali pa jih je ta moški kupil za razkazovanje turistom in ali so tu le v turisticni sezoni. Same se ne smejo prosto sprehajati naokrog, saj imajo streho nad glavo in hrano v zameno, da pozirajo turistom. Temu moškemu moraš namrec placati 3 dolarje, da lahko vidiš ženske z 'dolgimi vratovi'. Srecanje s padaunškimi ženskami je bilo zame precej šokantno, saj je vse skupaj izgledalo bolj kot živalski vrt!

Namen tega clanka ni bila predstavitev mojega celotnega potovanja in nacina življenja v Mjanmaru, podala sem le nekaj malega za pokušino.

Petra Rojc

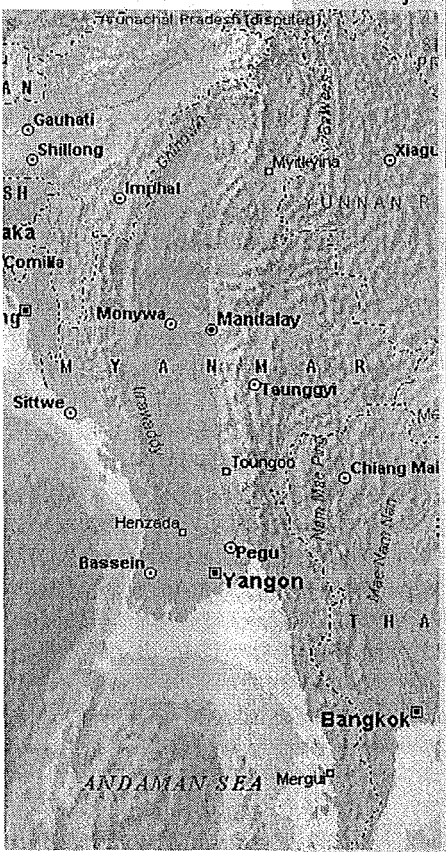

ŠTUDIJSKA IZMENJAVA NA DUNAJU IN (NE)ZNANJE JEZIKA

Tako kot precej naših kolegov (predvsem kolegic) sem letošnji prvi semester preživela na študijski izmenjavi v tujini. Ko rečem precej, mislim na večje število študentov (študentk), ki so dano možnost izkoristili, v primerjavi s prejšnjimi leti. Sama sem se med univerzami, ki so ponujale mesta za tuje študente, odločila za Univerzo na Dunaju, kjer delujeta dva oddelka - Oddelek za evropsko etnologijo ter Oddelek za etnologijo, socialno in kulturno antropologijo, za katerega sem se tudi odločila.

Poleg programa, ki ga univerza ponuja, se študentje za določeno državo ponavadi odločamo tudi na podlagi znanja jezika. Predavanja so namreč večinoma v matičnem jeziku države, v kateri se univerza nahaja. Vendar mislim, da sem se jaz odločala ravno obratno kot ostali. Odločila sem se za državo, katere jezika nisem znala. Do sedaj sem se namrec nemščine, če se je le dalo, izogibala. To v naših šolah ni problematično, saj imaš namesto učenja nemškega jezika vedno na voljo druge. Ker pa se mi zdi znanje nemškega jezika v našem okolju precej pomembno, sem se odločila izkoristiti možnost učenja jezika v nemško govorečem okolju.

Seveda se je vedno znova pojavil dvom v pravilnost te odločitve. Konec koncev sem vedela, da bodo predavanja v meni skoraj nepoznanem jeziku in da verjetno ne bom ničesar razumela. Vendar sem se vsakič tolažila, da če že od predavanj ne bom dovolj odnesla, se bom vsaj naučila sporazumevati in sčasoma mogoce še kaj več.
Tako je bila ena prvih stvari, ki sem jo po prihodu na Dunaj naredila, ta, da sem se vpisala na tečaj nemškega jezika. Sicer je bil brezplačen tečaj, tako kot je to v navadi, organiziran tudi na univerzi, a te tečaje obiskuje večje število študentov, kar seveda pomeni manj sodelovanja oz. komuniciranja. Poleg tega imajo študentje, ki obiskujejo te vrste tečajev, zelo različno predznanje, medtem ko smo imeli v naši manjši skupini vsi približno enakega. To pa omogoca lažje in bolj sproščeno komuniciranje.
Kar se tiče predavanj, se je izkazalo, da imajo vsako leto na voljo tudi predavanja v angleškem jeziku. Še posebej sedaj, ko univerza deluje na principu kreditnega sistema in lahko izbiraš tudi predavanja izven matičnega oddelka, je stvar mnogo lažja. Tako sem si izbrala tudi predavanje o muzeologiji na Oddelku za evropsko etnologijo, ki je potekalo v angleščini. Poleg tega sem na svojem oddelku poslušala angleška predavanja o vizualni antropologiji.

Na začetku sem hodila tudi na kar nekaj predavanj, ki pa so potekala v nemščini, vendar sem sčasoma ugotovila, da bo bolje, če ta izbor zožim in se posvetim manjšemu številu predavanj. Tako sta mi ostali še dve predavanji - o indijskih božanstvih in o etnomedicini. Seveda pa vsi profesorji obvladajo angleščino, tako da sem izpite lahko opravljala v meni bližjem jeziku, poleg tega je v tem jeziku tudi večina literature.

Sicer pa je moje življenje na Dunaju potekalo malo drugače, kot ponavadi poteka življenje Erasmus študentov. Večinoma se namreč ti študentje družijo med seboj in tako spoznajo ogromno študentov iz različnih držav. Na začetku se s temi študenti spoznavaš na srečanjih, ki jih organizira Erasmusova organizacija, kasneje pa se več ali manj družiš s študenti iz skupnega študentskega doma. Ker pa sem jaz živela v slovenskem študentskem domu, sem se z Erasmusovimi študenti družila le na zacetku. Tako sem spoznavala predvsem življenje slovenskih študentov ter študentov iz ostalih držav bivše Jugoslavije. To me je sicer oviralo pri učenju nemškega jezika, vendar pa je imelo tako življenje druge prednosti.

Pri odločanju o študijski izmenjavi igra znanje jezika pomembno vlogo. Skozi svojo izkušnjo sem ugotovila, da ni vedno nujno potrebno, da jezik države, v katero odhajaš, obvladaš, četudi te neznanje jezika pogosto lahko ovira. Seveda je odvisno tudi od cilja, ki si ga zastaviš, preden se odlociš za določen kraj izobraževanja. Moj je bil z zaključenim tečajem in z izboljšanjem znanja jezika dosežen.

Urša Dolenc

TEREN

Vsem tistim, ki obiskujete vaje "Etnološko konservatorstvo" pri profesorju Hazlerju, ali seminar "Kultura in način življenja Slovencev" pri profesorju Bogataju, bodo tile posnetki zelo znani. Tistim pa, ki jih ne obiskujete: "Slika pove več kot tisoč besed!"

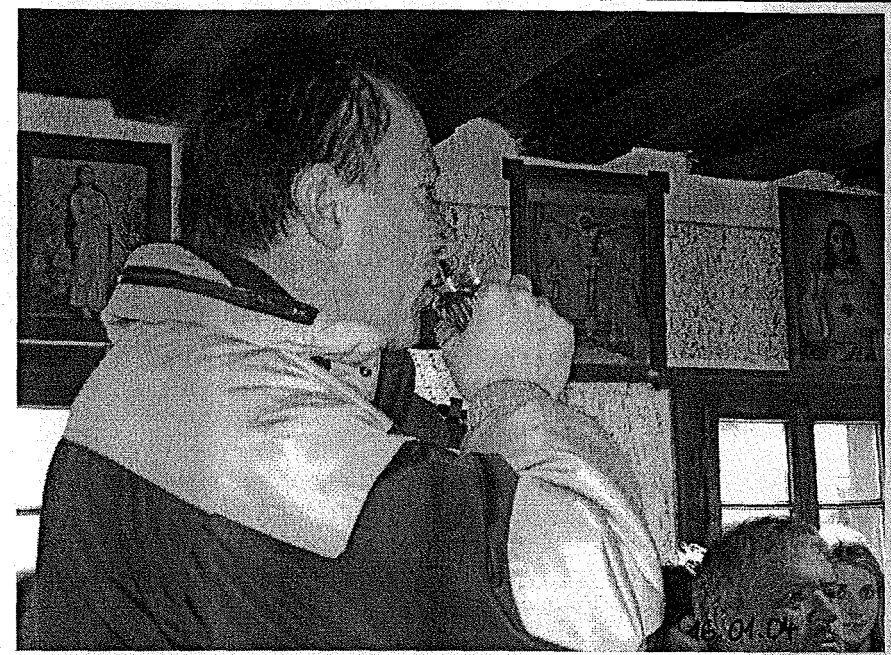
16.01.04

16.01.04

TEREN

16.01.04

Vse slike: Vera Jačimović

DAN ETNOLOGIJE

V mesecu aprilu ŠEG – Študentsko etnološko gibanje
ponovno organizira Dan etnologije!

Oddelek
za etnologijo
in kulturno
antropologijo

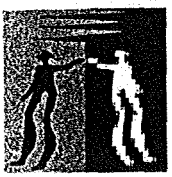

9. 4. 2004 okrogla miza na Ptuju -
Hiša informacij ob 13h
- Etnolog, njegovo delo in njegove zaposlitvene možnosti -

Vljudno vabljeni!

dodatne informacije na elektronskih naslovih:
adela_ramovs@yahoo.com
tadej.pungartnik@siol.net

Oddelek za etnologijo in kulturno antropologijo

ŠOFF

OHK - Etnologija in kult. antropol.
PerSl
ŠEGAVEC
(2004) 4
9946
39
45000014582,4
COBISS c
UNIVERZA V LJUBLJANI - FF

Tadej Pungartnik
glavni urednik

Adela Ramovš, Ana Novak, Špela Naglič, Vasja Bučar, Miha Šinkovec

Lektorirala
Nina Gradič

Tehnična izvedba
Matija Pirih

Naklada
210 izvodov

Izvod je brezplačen.

Članki niso honorirani.